

Türkiye’de Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme Alanındaki Bilimsel Yayınların Atıf Analizleri

The Citation Analyses of Scientific Publications in the Field of Educational Sciences and Teacher Education in Turkey

Engin KARADAĞ*, Mikail YALÇIN**, Koza ÇİFTÇİ***, Şahin DANIŞMAN****, Nihan SÖLPÜK*****, Şule TOSUNTAŞ*****, Yusuf AY*****

Öz

Bu araştırmada, Türkiye'nin eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki bilimsel yayınların atıf analizlerinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, ilgili alanda faaliyet gösteren 32 hakemli dergide 2005-2014 yılları arasında yayımlanan 7.681 makale üzerinden kapsamlı bir atıf analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara bakıldığında; incelenen 7.681 makalenin kaynakçasında yer alan farklı türlerdeki kaynaklara toplam 249.335 atıf yapılmıştır ve atıfların yarısından fazlasını dergiler oluşturmaktadır. Yapılan atıf sayılarında yıllara göre bir artış görülmekte olup söz konusu artışın kaynağı dergilere yapılan atıflardır. Makalelerde toplam 65.537 farklı kaynağa atıf yapılmış olup en fazla atıf yapılan ilk üç eser araştırma yöntemleri kitaplarıdır. Atıf yapılan kaynakların yarı yaşamı 9,64 olup makalelerin yarı yaşam yılı ile yazar sayısı, bildiri ve diğer atıf sayıları arasında negatif; toplam atıf, kitap atıf ve dergi atıf sayıları arasında pozitif ilişki saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim bilimleri, öğretmen yetiştirme, bilimsel yayın, atıf analizi

* Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, engin.karadag@hotmail.com
 ** Yard. Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, mikailyalcin@gmail.com
 *** Yard. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, serifekoza@akdeniz.edu.tr
 **** Yard. Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, sahin.danisman@gmail.com
 ***** Yard. Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi, nihansolpuk@hotmail.com
 ***** Araş. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sbtosuntas@hotmail.com
 ***** Yard. Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, yusufmoon@hotmail.com

Abstract

This research aims to conduct the citation analyses of scientific publications in the field of educational sciences and teacher education in Turkey. In line with this aim, a comprehensive citation analysis has been carried out using 7,681 articles published between 2005 and 2014 in 32 different peer reviewed journals in the aforementioned field. When the obtained results have been considered, it has been found out that there have been 249,335 citations made to the different kinds of sources in the references section of these 7,681 examined articles, and that more than half of the citations have been made to the journals. There has been an increase in the number of citations made by years, which is a result of the ascending number of citations to the journals. The citations in the articles have been made to 65,537 different sources in total, and top three most cited sources have been found to be the books of scientific research methods. The half-life of the cited sources has been seen as 9.64. Moreover, the analyses have resulted in negative correlation between the citation half-lives and number of authors, and number of proceedings and other citations; while positive correlations have been found between the citation half-lives and total number of citations, number of book and journal citations.

Keywords: Educational sciences, teacher training, scientific publication, citation analysis

Giriş

Bilim politikalarının bibliyometrik yöntemlerle niceliksel olarak değerlendirilmesi, uzmanlık alanlarındaki gelişmelerin dünya standartları çerçevesinde ya da ulusal kurumların birbirleriyle karşılaştırılmasına olanak tanımaktadır. Bibliyometri; bir bilim alanındaki değişimi, gelişimi ve alanın karakteristik özelliklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bilimsel yayınların çeşitli unsurlarının (örneğin; yazar, konu, atıf yapılan yazar, atıf yapılan kaynaklar) istatistiksel yöntemler yardımıyla analizini konu edinmektedir. Bibliyometrik analizler, belirlenen bir yılda yayımlanan yayın sayılarını içeren tanımlayıcı veya bir yayının kendisinden sonra yayımlanan çalışmaları nasıl etkilediğini belirlemek için atıf analizi niteliğinde de olabilmektedir (McBurney ve Novak, 2002). Bibliyometri yöntemleri arasında atıf analizi çalışmalarının önemli bir yeri bulunmakta olup atıf analizi; bir alandaki birikimleri ortaya koyan bilimsel yayınların ve atıf verilerinin niceliksel olarak değerlendirilerek ilgili alanlardaki gelişmelerin ortaya çıkarılmasıdır. Pek çok ülkede önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Türkiye’de de özellikle eğitim bilimleri alanında atıf dizinleri kapsamına alınan, Türkiye orijinli dergi sayısının artmasından ve akademik çevrelerin atıf dizinlerine verdiği önemden dolayı atıf analizi çalışmaları yoğun ilgi görmektedir.

Atıf, yeni bilgiyi üretmede kullanılan bilginin belgelendirilmesi olarak kabul edildiğinden (Glänzel, 2009), bilimsel bilgiye erişimde ve kullanmada oldukça önemlidir. Bilimsel bir yayının başka bir çalışmada kullanılabilmesi ve takip eden zamanda çalışmalara kaynak oluşturması sadece yayının nerede, ne zaman ve kim tarafından üretildiğinin bilinmesiyle mümkündür (Emreca, 2007). Atıf yapmanın temel işlevi, atıf yapan dokümanla atıf yapılan doküman arasında bağ kurmaktır (Smith, 1981). Ziman (1968) atıfın önemini belirtmek için, bilimsel bir çalışmanın tek başına olamayacağını

ve konuyla ilgili literatürle bütünleşmiş olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda atıf yapmanın temel amacı, başvuru bir görüş için belge ya da destek sağlamaktır. Bununla birlikte atıf yapmanın, okuyucuyu konu ile ilgili önceki çalışmalara yönlendirmek, kendinden önceki çalışmaları eleştirmek, bir kavrama veya terime ad veren orijinal yayınları göstermek gibi başka nedenleri de bulunmaktadır (Garfield, 1965). Yazarların kendi çalışmalarına atıf yapmaları ise *kendine atıf* olarak adlandırılmaktadır. Sadece yazarların kendine yaptıkları atıflar değil, dergilerde yayımlanan makalelerin o dergilerde yayımlanan makalelere yaptıkları atıflar ile kurum ve kuruluşların kendi yayınlarına yaptıkları atıflar da kendine atıf olarak değerlendirilmektedir. Hatta ülkeler ve dillerin bile bu bağlamda değerlendirildiği literatürde yer almaktadır (Al, 2008; Eto, 2003).

Atıfla ilgili olarak karşımıza çıkan bir başka kavram ise *atıf analizidir*. Garfield (1955), bilimsel bilginin nicel ölçümünün atıf analizi ile başladığını ifade etmektedir. Nitelikli bilimsel dergilerin ilgili alanlarda etkililiği, niceliksel olarak atıf analizi sayesinde değerlendirilebilmektedir (Csako, 2007). Atıf analizi önemli bir araştırma alanı olup, bir yayından diğer yayınlara yapılan atıfları temel almaktadır. Konu ilişkilerini, yazar etkililiğini, yayım trendlerini anlamak için atıf analizi oldukça kullanışlı (Chikate ve Patil, 2008; Garfield, 1997; Hoffmann ve Doucette, 2012) olmakla birlikte etkili araştırmacıların ya da önemli çalışmaların diğerlerinden daha çok atıf alacağı varsayımına dayanır (Meho, 2007). Bilinen ilk atıf analizi, Pomona Koleji kütüphanesine kazandırılması düşünülen eski ciltleri ve üye olunacak dergileri belirlemek için atıf örüntülerini inceleyen Gross ve Gross (1927) tarafından yapılmıştır (de Bellis, 2009). Çalışmada Amerikan Kimya Topluluğu Dergisi'nde [Journal of the American Chemical Society] yer alan kaynaklardaki atıf sıklığı incelenmiştir (Amudhavalli, 1997; Giles, Bollacker ve Lawrence, 1998; White, 1985). Atıf analizi sayesinde, makalelere, yazarlara, kurumlara ve diğer bilimsel etkinlik temsilcilerine yapılan atıflar değerlendirilebilir ve yorumlanabilir (Ravichandra Rao, 1973). Bilimsel iletişimin temel bir parçası olan bibliyografik kaynakların kullanılması ile (Osareh, 1996), yayınlarda kullanılan kaynakların incelenmesi, bir disiplinde çoğunlukla kullanılan ve değer verilen kaynak tiplerinin bulunmasına (Curtis, 2005) yardımcı olur. Bu bağlamda atıf analizi araştırmaları; (i) bir alandaki en verimli araştırmacıları ve en sık kullanılan kaynakları belirlemeye, (ii) alandaki kaynakların ne kadar süreyle kullanıldığını saptamaya ve (iii) çekirdek dergi koleksiyonu oluşturmaya yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda atıf analizi araştırmalarında elde edilen bulgulardan, bilimsel araştırma etkinliklerinin değerlendirilmesinde de yararlanılmaktadır (Al ve Tonta, 2004).

Atıf Analizinde Literatür Eskimesi-Yarı Yaşam

Bir alandaki yayınların yaşları (yayınlanma tarihleri) arttıkça daha az atıf almaktadır (Earle ve Vickery, 1969; Meadows, 1967). Bu durum literatür eskimesi kavramıyla açıklanmaktadır. Literatür eskimesi, zaman içinde bilginin geçerliğindeki ve kullanışlılığındaki düşüş olarak tanımlanmaktadır (Khaparde, 2011). Bilim literatüründe

temelde iki tür eskime yaklaşımı mevcuttur: (i) Farklı zaman yaklaşımı ve (ii) eş zaman yaklaşımı. Farklı zaman yaklaşımında, sabit birtakım belgelerdeki (dergilerin bir yıllık sayıları gibi) atıfların zaman içindeki değişimi göz önünde bulundurulur. Eş zaman yaklaşımı ise, belirli bir zaman dilimindeki belgelerde yer alan atıfların dağılımı ile ilgilenir (Line ve Sandison, 1974). Literatür eskimesinin belirlenmesi için yarı yaşam veya eskime adı verilen ölçüm kullanılmaktadır. Burton ve Kebler (1960), bilimsel literatürün yarı yaşamını, atıf yapılan kaynakların yarısının yayımlanma süresi olarak ifade etmektedir. Yarı yaşam, 'atıf yapılan kaynakların ortanca yaşıdır (Al ve Tonta, 2004; Earle ve Vickery, 1969). Yarı yaşam ve eskime çalışmaları, kütüphanecilere ya da diğer bilim adamlarına ihtiyaca dönük olarak hangi çalışmaların muhafaza edileceğine karar verilmesinde yardımcı olmaktadır (Khaparde, 2011). Yarı yaşamı, dergiye atıf yapılan yarı yaşam ve derginin atıf yaptığı yarı yaşam olarak ikiye ayırmak mümkündür. Dergiye atıf yapılan yarı yaşam, bir Journal Citation Reports [JCR] yılında atıf yapılan makalelerin ortanca yaşıdır. Derginin atıf yapılan makalelerinin yarısı, atıf yapılan yarı yaşamdan daha sonra yayınlanmıştır. Daha uzun atıf yapılan yarı yaşam, dergideki makalelere yapılan atıfların çoğunlukla eski makalelere yapıldığını; daha kısa atıf yapılan yarı yaşam ise makalelere yapılan atıfların çoğunlukla yeni makalelere yapıldığını göstermektedir. Diğer yandan, derginin atıf yaptığı yarı yaşam bir JCR yılında bir dergi tarafından atıf yapılan makalelerin ortanca yaşıdır. Örneğin, 2003 JCR yılında, Food Technology dergisinin atıf yaptığı yarı yaşamı 9 yıldır. Bu durum, Food Technology dergisinin 2003'te atıf yaptığı makalelerin %50'sinin 1995 ile 2003 arasında yayınlandığı anlamına gelmektedir. En az 100 defa atıf yapılan ya da atıf yapan dergilerin bu bahsedilen yarı-yaşamları vardır. Ayrıca, her iki yarı yaşam türü de derginin değeri hakkında bir bilgi vermez (The University of Toledo Libraries, 2009).

Literatür incelendiğinde; atıf dizinlerindeki Türkiye merkezli dergilerin değerlendirildiği çalışmalara rastlanmaktadır. Türkçe literatürdeki ilk ve önemli çalışmalarında biri olan Gökkurt (1997) tarafından yapılan çalışmada Türkiye'de yayımlanan bilimsel çalışmaların, referanslarıyla birlikte atıf dizini türünde bir kaynaktan derlenmesi gerektiğini ortaya konulmuştur. Çalışma da Brandford Yasası uyarında çekirdek bölgede yer alan Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteninin tez çalışmalarında en çok yararlanılan dergi olduğu saptanmıştır. Ayrıca tezlerindeki atıfların çoğunluğunun son yıllardaki yayınları içermediği ve tezlerde genel olarak makale kullanımının %30 ile düşük bir düzeyde kaldığı gözlenmiştir. Literatürdeki diğer çalışmalarda atıf analizleri yapılarak dergilerin yıllara göre içindeki etki faktörlerindeki değişimleri incelenmiştir. Örneğin Al ve Coştur (2007) tarafından SSCI kapsamındaki en uzun süreli Türk dergisi olan *Türk Psikoloji Dergisi* incelenmiş olup Dergide yayımlanan makalelerin %57'sine SCI, SCI-Expanded, SSCI ve AHCI dizinlerinde yayımlanan makalelerde hiç atıf yapılmadığı, dergide atıf yapılan kaynakların çoğunluğunun ise söz konusu dergide daha önce yayımlanan makalelerden oluştuğu saptanmıştır. Orbay, Karamustafaoğlu ve Öner (2007) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada ise *Turkish Journal of Chemistry* incelenmiştir. Çalışmada Dergi h-endeksi bağlamında incelenmiş olup çalışmada açık

erişimin, derginin h-endeksine olumlu yönde katkı sağladığı saptanmıştır. Atıf analizi konusunda en kapsamlı çalışma ise Al (2008) tarafından yapılmış olup çalışmada 2004 yılı itibarıyla JCR kapsamında Türkiye orijinli dört derginin bulunduğu ifade edilmektedir. 2008 yılına ait JCR'de Türkiye orijinli dergi sayısı ise ona yükselmiştir (Al, Soydal ve Yalçın, 2010).

Yayınlarla ilişkin kapsamlı bilgiler içermeleri nedeniyle bibliyometrik çalışmaların çoğunluğu atıf dizinleri temelinde gerçekleştirilmektedir. Bu bakımdan bu dizinler, bibliyometrik çalışmalara kaynaklık eden bir veri tabanı işlevi görürler. Teknolojinin sınırlı olduğu yıllarda yalnızca basılı ortamda yer alan atıf dizinlerine günümüzde çevrimiçi erişim olanaklı hale gelmiştir. Geçmişte üniversitelerdeki kütüphanelerde sadece kütüphaneciler tarafından verilmekte olan atıf tarama hizmetleri günümüzde araştırmacıların kendileri tarafından yapılabilmektedir. Böylelikle araştırmacılar, atıf dizinleri aracılığıyla bir taraftan yayınlarının atıf alma düzeyleriyle ilgili bilgi edinirken, diğer taraftan bu bilgiyi bir sonraki akademik yükselme aşamasında değerlendirme olanağı bulmaktadırlar (Al ve diğerleri, 2010).

Bu çalışmada, Türkiye'de 2005-2014 yıllarında eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında faaliyet gösteren 32 hakemli dergide yayımlanan 7.681 makale ve bu makalelere ait 249.661 atıf/kaynakça üzerinden kapsamlı bir atıf analizi çalışması gerçekleştirilerek Türkiye'nin eğitimi bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki bilimsel yayın yol haritasının çıkarılmasını amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- Makalelerde ortalama ne kadar atıf yapılmaktadır?
- Makalelerde atıf yapılan yayın türlerinin dağılımları nasıldır?
- Makalelerde en fazla atıf yapılan yayınlar hangileridir?
- Eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme literatürünün yaşlanma hızı nedir?
- Makalelerin künye değişkenleri ve yarı yaşam yılları arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Türkiye'de eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında yayım faaliyeti gösteren dergilerin ve araştırmaların (makalelerin) analizi, atıf analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Atıf analizi; (i) bir alandaki en etkili çalışma[lar]ın (Wohlin, 2008), (ii) alandaki formal iletişim sürecinin yapısının ve seyrinin (Carr ve Britton, 2003), (iii) çalışmaların dayandığı teorilerin (Baker, 1990), (iv) bilim insanlarının bilimsel katkılarının ve kariyer başarılarının değerlendirilmesi, dergilerin nitelik ve statülerinin (Judge, Cable ve Rynes, 2007) ve (v) disiplinlerarası benzerlik ve farklılıkların (Biehl, Kim ve Wade, 2006;

Swales, 1986) belirlenmesi gibi konularda araştırmacılara önemli bilgiler sunmaktadır. Bu kapsamda, araştırmada Türkiye’de eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki yayım faaliyeti gösteren dergiler ve bu dergilerde yayınlanan makaleler atıf analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu ve Verilerin Toplanması

Bibliyometrik ve atıf analizine dayanan araştırmalarda, araştırmaya konu edinilen yayınlarda yararlanılan kaynaklar (atıflar) araştırmanın verileri olarak kabul edilmekte ve bu veriler incelenerek çeşitli çıkarımlarda bulunmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın verileri eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında makale yayımlayan ve ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanı tarafından dizinlenen dergilerden elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 32¹ dergi, bu dergilerde yayımlanan 7,681 makale ve bu makalelerin kaynakçalarında yer alan 249.661 atıf oluşturmaktadır.

Araştırmada veri kaynağı olarak kullanılan dergilerin belirlenmesinde dergilerin kapsamı ve isimlerinde ‘*eğitim*’, ‘*öğretim*’, ‘*eğitim bilimleri*’, ‘*öğretmen eğitimi*’ ve ‘*öğretmen yetiştirme*’ sözcükleri olması kriter olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmada incelenen dergilerin ve dergilerdeki makalelerin sayıları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Kapsamındaki Dergiler ve Makale Sayıları

Dergi Adı	N	%
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	782	10,18
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	731	9,52
Milli Eğitim	642	8,36
Eğitim ve Bilim	616	8,02
İlköğretim Online Dergisi	530	6,90
Eğitim Araştırmaları	502	6,54
Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi	471	6,13
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	255	3,32
Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	255	3,32
Erzincan Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi	254	3,31
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	248	3,23
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	244	3,18
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	235	3,06

1 Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme alanında yayım faaliyeti yapan ve ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında dizinlenen Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nin ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanındaki son sayıları 2006 yılına ait olduğu için adı geçen dergi analizlere dâhil edilmemiştir.

Tablo 1 devam

Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi	233	3,03
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	168	2,19
PDR: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi	167	2,17
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	159	2,07
Türk Fen Eğitimi Dergisi	154	2,00
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	153	1,99
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	145	1,89
Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi	131	1,71
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	104	1,35
International Journal of Environmental and Science Education	94	1,22
Turkish Online Journal of Distance Education	82	1,07
Değerler Eğitimi Dergisi	66	0,86
Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi	58	0,76
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	56	0,73
Eğitim, Bilim ve Toplum	44	0,57
Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi	42	0,55
Kuramsal Eğitimbilim Dergisi	34	0,44
Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi	14	0,18
Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama	12	0,16
Toplam	7.681	100,00

Süreç

Araştırmada öncelikle ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanından ilgili dergilere ait makalelerin bibliyografik ve atıf bilgilerine ulaşılmıştır. Elde edilen 7.681² makale ve 249.661³ atıf (örneğin; yazar bilgisi, isim, yılları, türleri gibi) veri temizleme ve düzeltme işlemleri için araştırma kapsamında geliştirilen *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bibliyometrik ve Atıf Analiz Programı*'na [ESOGU-BAAP] aktarılmıştır. Daha sonra her bir veriye bir kod numarası verilmiştir. Kod numarası verilmesi işleminden sonra veri temizleme ve düzeltme işlemleri gerçekleştirilmiştir.

2 Makale sayısına ilişkin bu rakam veri temizleme işlemi sonrasındaki nihai makale sayısını içermektedir. Veri temizleme işlemi öncesindeki yayın sayısı daha yüksektir.

3 Atıf sayısına ilişkin bu rakam veri temizleme işlemi sonrasındaki nihai atıf sayısını içermektedir. Veri temizleme işlemi öncesindeki atıf sayısı daha yüksektir.

Veri temizleme ve düzeltme işlemlerinin farklı teknikler kullanılarak doğrulanması yapılmıştır. Bunun için, (i) ESOGU-BAAP yazılımından yararlanılmış ve (ii) temizleme işlemi birden fazla araştırmacı tarafından ayrı ayrı gerçekleştirilerek verilerin doğrulanması suretiyle veri tabanı kaynaklı hatalar ayıklanmıştır. Söz konusu süreçte yapılan veri temizleme işlemleri aşağıda özetlenmiştir;

- Öncelikle dergi isimlerindeki yazım hataları ve bazı dergilerde zaman içerisinde meydana gelen isim değişiklikleri saptanmıştır. Bu kapsamda ULAKBİM süreli yayınlar toplu kataloğundan ve ilgili derginin web sitesinden kontroller sağlanarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır (*örneğin*; 2002-2006 yıllarında Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi adıyla çıkarılan dergi, 2007 yılından sonra Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi ismiyle yayım faaliyetini sürdürmektedir. Bu tip dergilere ait makale verileri son isimleri dikkate alınarak birleştirilmiştir.). Böylelikle ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında kullanılan dergi isimleri ile dergilerin orijinal isimleri birleştirilerek tek isimli bir hâle getirilmiştir.
- ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında 'Yazar Adı' sütununa yazar isimlerinde farklı şekillerde girişler ve heceleme şeklindeki hatalar saptanmıştır. Öncelikle 'isim-soyisim' şeklinde girilen yazar isimleri 'soyisim-isim' şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca heceleme şeklindeki yazar isimleri de düzeltilmiştir. Çok yazarlı makalelerde yer alan bütün yazar isimleri ilgili alana girilmiştir. Yazar isimlerini birbirinden ayırmak için noktalı virgül (;) kullanılmıştır. Yazar isimlerinin tek bir şekilde girilmemiş olması çok yazarlı makalelerin ortak yazarlarını belirlemeyi zorlaştırmış olup yapılan temizleme işlemlerinin takibinde çok yazarlı makalelerin her yazarı daha sonra yapılacak bibliyometrik değerlendirmeler için ayrı ayrı kaydedilmiştir.
- ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanında dergilerin 'Yayım Yılı' sütununda standart bir yapı kullanılmadığı saptanmıştır. Örneğin, yayım yılı bilgisi bazen yıl bazen ise ay-yıl olarak girilmiştir. Ayrıca bir kısım veriler yanlış ya da ilgisiz sütunlara (*örneğin*, cilt veya sayı sütunu) girilmiştir. Yayım yılı bilgisi hatalı girilen veya girilmeyen yayınların yayım yılları diğer alanlardaki (*örneğin*; cilt, sayı gibi) bilgiler kullanılarak düzeltilmiştir. Veri temizleme işlemi sonrasında yayım yılı bilgisi bütün makaleler için standart hale getirilerek (dört basamaklı yıl bilgisi) ayrı bir değişken olarak kaydedilmiştir.
- Araştırmanın alt amaçlarından birini içeren makale başlıklarında en sık geçen sözcükleri saptamak amacıyla makale başlıklarındaki bütün karakterler küçük harfe çevrilmiştir. Başlıklarda geçen ^, ^, /, :, ?, ; gibi bazı karakterlerle ve, ile, bir gibi sözcükler ayıklanmıştır.
- Makalelerde atıf yapılan kaynaklar (i) kitap, (ii) dergi, (iii) tez, (iv) bildiri kitapları ve (v) diğer yayınlar kategorilerine ayrılmıştır. Kitap, kitap bölümü ve teknik raporlara yapılan atıflar '*kitap*'; bilimsel ve popüler dergilere ile veri tabanlarında yer alan makalelere yapılan atıflar '*dergi*'; yüksek lisans ve doktora tezlerine yapılan atıflar

'tez'; sempozyum, kongre veya konferanslarda sunulmuş, basılmış bildirilere yapılan atıflar '*bildiri*'; yayımlanmamış makale, gazetelere, arşiv belgelerine, web sitelerine yapılan atıflar '*diğer yayınlar*' olarak sınıflandırılmıştır.

- Araştırma kapsamındaki dergilerin kaynakça yazım kurallarında farklılıklar saptanmıştır. Makalelerin çoğunluğu APA yazım formatında olmasına karşın bir kısım dergide/makalede Chicago, Harvard-Anglia, MLA gibi formatlar kullanılmıştır. Veri temizleme aşamasında makalelerde yapılan atıfların tamamı APA 6 formatına dönüştürülmüştür.
- Analizlerin hatasız yapılabilmesi için atıf yapılan dergilerin eski-yeni veya Türkçe-İngilizce isimlerine yapılan atıflar birlikte değerlendirilmiş olup veriler dergilerin en yeni ve Türkçe (Türkçe dergiler veya kitaplar için) isimleri altında sınıflandırılmıştır.

Veri Analizi ve Değerlendirme

Araştırmada yazar, dergi, makale ve atıf bilgileri çerçevesinde atıf dağılım ve yoğunlaşmaları analiz edilmiştir. Bunun için; (i) atıf yapılan kaynakların türlerine göre dağılımları %, $\bar{X}$ ve SS şeklinde belirlenmiş (ii) yıllara göre atıf yapılan kaynakların yayın türlerine göre ortalamaları hesaplanmış, (iii) makalelerde en sık atıf yapılan 20 yayın belirlenmiş, (iv) makalelerde atıf yapılan kaynakların yıllarından hareketle atıfların yarı yaşamları hesaplanarak, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme literatürünün eskimesi hesaplanmıştır. Araştırmada yukarıda belirtilen analizlerin gerçekleştirilebilmesi için araştırma kapsamında geliştirilen ESOGU-BAAP yazılımı, SPSS, NVivo ve Excel programları kullanılmıştır.

Bulgular

Atıf Yapılan Kaynaklara Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamındaki makalelerde atıf yapılan kaynağın yayın türlerine göre dağılımları Tablo 2'de sunulmuştur. Eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında 2005-2014 yılları arasında yayımlanan 7.681 makalenin, çeşitli veri temizleme ve bir kısım normalleştirme işleminden sonra, kaynakçasında farklı türlerdeki kaynaklara toplam 249.335 atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Makalelerin kaynakçalarında verilen ortalama atıf sayısı 32,5 [SS=17,7] olup en düşük atıf sayısı 1 iken, en yüksek atıf sayısı ise 194'tür.

Makalelerde yapılan atıfların yayın türüne göre dağılımları incelendiği zaman atıfların %48'ini dergilerin, %24,8'ini kitapların, %8,5'ini doktora ve yüksek lisans tezlerinin, %4,5'ini bildirilerin ve %13'ünü ise diğer yayınların oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2. Atıf Yapılan Kaynakların Türlerine Göre Dağılımları

Yayın Türü	N	%	X	SS
Kitap	62.025	24,8	8,0	7,1
Dergi	121.058	48,5	15,7	12,7
Tez	21.212	8,5	2,7	4,0
Bildiri	11.213	4,5	1,4	2,1
Diğerleri	33.827	13,5	4,4	4,8
Toplam	249.335	100,0	32,5	17,7

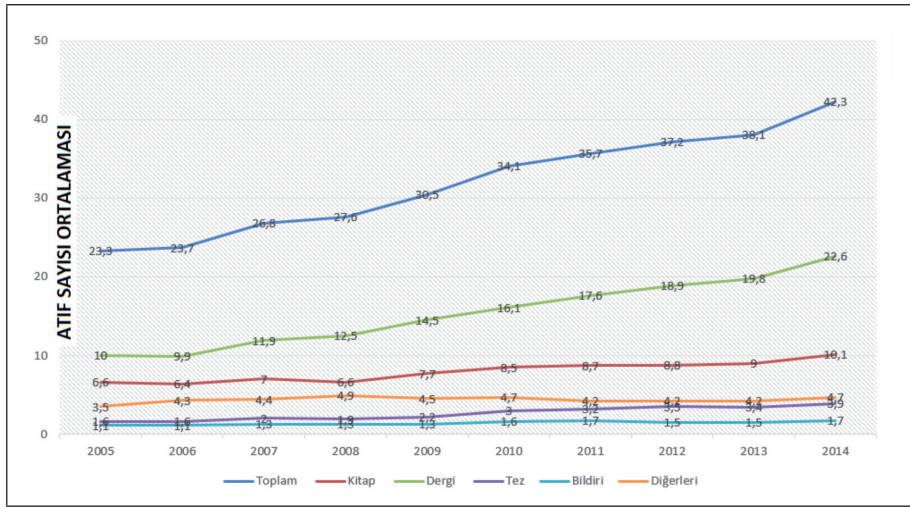
Not: Tabloda yer alan toplam % değeri yuvarlamalardan kaynaklanan nedenlerle 99,8'dir.

Tablo 3 ve Şekil 1'de araştırma kapsamında ele alınan makalelerin kaynakçalarında atıf yapılan yayınların yıllara göre ortalamaları sunulmuştur. Yıllar itibarıyla makalelerde atıf yapılan yayın türlerinde çok fazla farklılık olmamakla birlikte bütün yıllarda en fazla atıf yapılan yayın türü dergilerdir.

Tablo 3. Yıllar Bağlamında Atıf Yapılan Kaynakların Yayın Türlerine Göre Ortalamaları

Yıl	Toplam (X)	Kitap (X)	Dergi (X)	Tez (X)	Bildiri (X)	Diğerleri (X)
2005	23,3	6,6	10,0	1,6	1,1	3,5
2006	23,7	6,4	9,9	1,6	1,1	4,3
2007	26,8	7,0	11,9	2,0	1,3	4,4
2008	27,6	6,6	12,5	1,9	1,3	4,9
2009	30,5	7,7	14,5	2,2	1,3	4,5
2010	34,1	8,5	16,1	3,0	1,6	4,7
2011	35,7	8,7	17,6	3,2	1,7	4,2
2012	37,2	8,8	18,9	3,5	1,5	4,2
2013	38,1	9,0	19,8	3,4	1,5	4,2
2014	42,3	10,1	22,6	3,9	1,7	4,7

Makalelerde yapılan atıf sayılarında yıllara göre bir artış görülmekte olup söz konusu artışın kaynağının dergilere yapılan atıflar olduğu söylenebilir.

Şekil 1. Yıllara göre atıf yapılan kaynakların yayın türlerine göre ortalamaları

Araştırma kapsamındaki 7.681 makalede en fazla atıf yapılan 20 kaynağın dağılımı Tablo 4'de sunulmuştur. Öncelikle makalelerde atıf yapılan toplam 249.335 kaynakça çeşitli normalleştirme işlemlerine tabi tutulmuş (örneğin; farklı yıllardaki baskıları olan yayımlar tek bir yayım olarak kabul edilmiştir) olup makalelerde toplam 65.537 farklı kaynağa atıf yapıldığı saptanmıştır.

Makalelerde yapılan atıfların kaynaklara göre dağılımları incelendiğinde en fazla atıf yapılan ilk üç eser: Büyüköztürk, Şener [*Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, n=914], Karasar, Niyazi [*Bilimsel araştırma yöntemi*, n=908] ve Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan [*Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, n=843] şeklindedir.

Tablo 4. Makalelerde en sık atıf yapılan 20 yayın

Sıra No	Kaynak	Atıf Sayısı
1.	Büyüköztürk, Şener <i>Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı</i>	914
2.	Karasar, Niyazi <i>Bilimsel araştırma yöntemi</i>	908
3.	Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan <i>Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri</i>	843
4.	Bandura, Albert <i>Social foundations of thought and action: A social cognitive theory</i>	543
5.	MEB, 2005 <i>İlköğretim programları</i>	459
6.	Balcı, Ali <i>Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem teknik ve ilkeler</i>	450
7.	Demirel, Özcan <i>Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı</i>	392
8.	Miles, A. Michael ve Huberman, Matthew B. <i>Qualitative data analysis: An expanded sourcebook</i>	283
9.	Özden, Yüksel <i>Öğrenme ve öğretme</i>	234
10.	Çelik, Vehbi <i>Eğitimsel liderlik</i>	224
11.	Şimşek, Ömer Faruk <i>Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları</i>	222
12.	Tavşançıl, Ezel <i>Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi</i>	217
13.	Senemoğlu, Nuray <i>Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya</i>	205
14.	Çepni, Salih <i>Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi</i>	165
15.	Tabachnick, Barbara G. ve Fidell, Linda S. <i>Using multivariate statistics</i>	164
16.	Baykul, Yaşar <i>İlköğretimde matematik öğretimi: 1-5. sınıflar için</i>	138
17.	Creswell, John W. <i>Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative</i>	135
18.	Gardner, Howard <i>Multiple intelligences: The theory in practice</i>	127
19.	Özdamar, Kazım <i>Paket programlar ile istatistiksel veri analizi</i>	120
20.	National Council of Teachers of Mathematics <i>Curriculum and evaluation standards for school mathematics</i>	114

Literatür Eskimesine Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme literatürünün yaşlanma hızının belirlenmesi için atıfların ortalanca yaşı olarak tanımlanan *yarı yaşamı* hesaplanmıştır. 2005-2014 yılları arasında yayımlanan 7.681 makalenin kaynakçasında yer alan 249.335 atıf yayımlandıkları yıla göre sıralanmış olup en eski atıf 1277 yılına aittir.

Araştırmada atıf yapılan kaynakların yarı yaşamını saptamak için öncelikle atıfların yapıldığı her bir makalenin yayım yılı, o makalede atıf yapılan tüm kaynakların yayım yıllarından çıkartılmıştır. Ayrıca her bir makale için atıf yapılan yayınların ortalanca yaşı saptandıktan sonra bütün makaleler için bulunan ortancaların ortalaması alınmıştır. Böylelikle eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme literatürünün yarı yaşamları genel ve yıllara göre Tablo 5'te sunulmuştur. Tabloda görüldüğü üzere atıf yapılan yayım türü fark etmeden, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki makalelerde atıf yapılan kaynakların yarı yaşam yılı 9,64 olup bu durum makalelerde atıf yapılan yayınların yarısının son on yılda yayımlandığını ifade etmektedir. Ayrıca yıllar bazında atıfların yarı yaşam yılları incelendiğinde en yüksek düzeyde 11,4 yıl ile 2007 yılı en düşük ise 9,07 yıl ile 2005 yılı öne çıkmaktadır.

Tablo 5. Yıllara Göre Atıfların Yarı Yaşam Yılları

Yıl	Yarı Yaşam Yılları
2005	9,07
2006	9,46
2007	11,40
2008	9,53
2009	9,18
2010	9,16
2011	9,54
2012	9,62
2013	9,73
2014	10,13
Ortalama	9,64

Araştırmada makalelerin kaynakçalarının tamamı üzerinden hesaplanan eskime değerlerine ilişkin bulgular Tablo 6'da sunulmuştur. Tabloda görüleceği üzere makalelerde atıf yapılan kaynakların çoğunluğu 6-10 yaş aralığında olup makalelerin % 44'ün 10 yaştan küçük ve % 18'lik kısmının ise 21 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Ayrıca makalelerde en sık atıf yapılan kaynaklar sırasıyla 8 yaşında ($n=13.297$, % 6,1), 7 yaşında ($n=12.901$, % 5,9), 9 yaşında ($n=12.828$, % 5,9) olup 0 ($n=2.892$, % 1,3) ve 1 ($n=1.132$, % 0,5) yaşındaki kaynaklar da sıklıkla gözlenmiştir.

Tablo 6. Makalelerde Atıf Yapılan Kaynakların Yaşı

Yaş	N	%
0-5 yaş	39.181	15,71
6-10 yaş	72.361	29,02
11-15 yaş	58.894	23,62
16-20 yaş	33.763	13,54
21-25 yaş	19.897	7,98
26-30 yaş	11.155	4,47
31-35 yaş	5.923	2,38
36-40 yaş	2.927	1,17
41-45 yaş	1.840	0,74
46-50 yaş	980	0,39
51+	2.414	0,97
Toplam	249.335	100,00

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada elde edilen sonuçlara bakıldığında; incelenen 7.681 makalenin kaynakçasında yer alan farklı türlerdeki kaynaklara toplam 249.335 atıf yapılmıştır. İncelenen makalelerin kaynakçalarında verilen ortalama atıf sayısı ise 32,5'tir. Makalelerde yapılan atıfların yayın türüne göre dağılımları ele alındığında atıfların yarısından fazlasını dergiler, dörtte birini de kitaplar oluşturmaktadır. Benzer nitelikteki araştırmalar sosyal bilimler alanını ile tıp, fen ve mühendislik alanları arasında kaynak kullanımı açısından farklılıklarını ortaya koymaktadır (Cronin, Synder ve Atkins, 1997; Huang ve Chang, 2008; Kyvik, 2003; Lindholm-Romantschuk ve Warner, 1996; Uçak, 1997; Nederhof, 2006). Broadus (1971) tarafından yapılan araştırmada fen bilimleri alanında kitaplara %5-8 arasında atıf yapılırken, sosyal bilimlerde ise kitaplara atıf %30-60 aralığındadır. Araştırma bulguları, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanının bir sosyal bilim alanı olduğunu göz önüne alındığında, kitapların kullanımının zamanla çok fazla değişmediğini ortaya koymaktadır.

Makalelerde yapılan atıf sayılarında yıllara göre bir artış görülmekte olup söz konusu artışın kaynağı dergilere yapılan atıflardır. Benzer bulgular birçok araştırmada da saptanmıştır (Karataş-Çetin ve Özer-Çaylan, 2015, Larivière, Sugimoto, ve Cronin, 2012; Porter, 1980; Ramos-Rodriguez ve Ruiz-Navarro, 2004). Günümüzde akademik yönü daha ağır basan dergilerin sayılarının giderek artması, dergilerin daha çok makale yayınlaması ve veri tabanlarının artmasıyla birlikte makalelere ulaşımın kolaylaşması neticesinde makalelerde dergilere yapılan atıf sayısının öne çıktığı söylenebilir.

Makalelerde toplam 65.537 farklı kaynağa atıf yapılmış olup en fazla atıf yapılan ilk üç eser: Büyüköztürk, Şener [*Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*], Karasar, Niyazi [*Bilimsel araştırma yöntemleri*] ve Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan [*Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*]'tür. Söz konusu her üç eserde araştırma yöntemleri ve istatistikle ilgili olup alanla doğrudan ilgili bir kaynak niteliğini taşımamaktadır. Buna karşın en fazla atıf yapılan dördüncü yayın olan *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory* [Bandura, Albert] isimli kitap alanla ilgilidir. Sosyal bilimler açısından temel eser niteliğindeki kitaplar bilimsel iletişimde en önemli kaynaklardır. Buna karşın araştırmada elde edilen bulgular eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında atıf yapılan kitapların çoğunluğunun araştırma yöntemleri ve istatistik ile ilgili olan ve özellikle de ders kitabı niteliğindeki kitaplar olduğunu göstermiştir. Ayrıca araştırma sonucunda makalelerde elektronik kaynaklara çok fazla yer verilmediği görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulguları destekler nitelikte alanda yeterli çalışma bulunmaktadır. Örneğin Barca ve Hızıroğlu (2009) tarafından yapılan çalışmada Türkiye'de işletme alanında en fazla atıf alan 20 eserin 15'inin kitap, 5'inin ise makale olduğu saptanmıştır. Benzer olarak Ramos-Rodriguez ve Ruiz-Navarro (2004) tarafından yapılan çalışmada da en fazla atıf yapılan 20 eser içinde de sadece iki âdeti makale olup geri kalanlar kitaplardır.

Araştırma kapsamında incelenen makalelerde en fazla atıf yapılan ilk üç dergi, (i) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (ii) Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri ve (iii) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi'dir. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 1968 yılında yayım faaliyetine başlamış olup Türkiye'de eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında yayım yapan ilk dergilerindendir. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nin ilk yayım yılı 1986, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri dergisinin ilk yayım yılı ise 2001 olup dergilerin aldıkları atıf sayılarının dergilerin yayım yıllarının eskiliği ve dolayısıyla yayımlanmış oldukları makale sayısı ile da ilişkilidir.

Kendine atıf konusu uluslararası literatürde sıklıkla tartışılan konuların başında gelmektedir (Al ve Soydal, 2010; Al ve Soydal, 2012; Bonzi ve Snyder, 1991; Hyland, 2003; Schreiber, 2008; Snyder ve Bonzi, 1998). Bir alanın özel konularının (*örneğin*; Değerler Eğitimi Dergisi, Eğitimde Liderlik Dergisi gibi) yayımlandığı dergilerin kendine atıfların göreceli olarak alan veya genel konu dergilerine oranla daha yüksek çıkması olağan bir durumdur. Buna karşın olağan dışı olan durum dergilerde yüksek oranda kendine atıf yapılmasıdır. Araştırma kapsamında kendine atıf sayısı en yüksek dergi Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'dir. Oransal olarak ise en yüksek dört dergi; (i) Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama Dergisi, (ii) Değerler Eğitimi Dergisi, (iii) Eğitim Araştırmaları ve (iv) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisidir. Bu dergilerin almış oldukları atıfların dörtte birinden daha fazlası kendine atıftır. Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama Dergisi ve Değerler Eğitimi Dergisi özel konulu dergilerdir. Buna karşın hem Eğitim Araştırmaları hem de Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi genel eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanına yönelik dergilerdir. Literatürde kendine atıflarla ilgili farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bazı araştırmacılara (Phelan, 1999) göre bireysel

araştırmaların doğası gereği normal ve kabul edilebilir bir prosedür olarak görülmekte; kimilerine (Aksnes, 2005; Lawani, 1982; Moed, De Bruin ve Van Leeuwen, 1995) göre ise yazarlar ve dergiler kendi bilimsel otoritelerini yaratmak, dergilerini veya çalışmalarını görünür kılmak için bu yolu seçmektedirler.

Araştırma kapsamında incelenen makalelerdeki atıfların yarı yaşamı hesaplanarak eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme literatürünün yaşlanma hızı saptanmıştır. Eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki makalelerde atıf yapılan kaynakların yarı yaşamı 9,64 olup bu durum makalelerde atıf yapılan yayınların yarısının son on yılda yayımlandığını göstermektedir. Ayrıca makalelerde atıf yapılan kaynakların çoğunluğunun 6-10 yaş aralığında olduğu ve makalelerin beşte ikisinden fazlasının 10 yaşından küçük ve beşte birine yakın bir oranının ise 21 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Elde edilen literatür eskimesi sonuçlarına göre makalelerde güncel yayınlara daha fazla atıf yapıldığı görülmektedir. Ancak bu sonuç eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında güncel kaynaklara ulaşıldığını ve literatür eskimesinin çok hızlı olduğunu göstermemektedir. Özellikle sosyal bilimlerde teorik gelişmeler tıp, fen ve mühendislik alanlarına göre daha yavaş olup, bu durumun bir sonucu olarak literatür eskimesi de daha yavaştır. Örneğin Lindholm-Romantschuk ve Warner (1996) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilimler alanında kullanılan kaynakların yarı yaşamının 10-15 yıl arasında olduğu saptanmıştır. Ayrıca sosyal bilimlere yönelik Türkiye yapılan çalışmalarda da benzer bulgular elde edilmiştir (Denkel, Kâğıtçıbaşı, Pak ve Pamuk, 1996, 1999; Tonta ve İlhan, 1997; Yurtsever, Gülgöz, Yedekçioğlu ve Tonta, 2001).

Araştırmada elde edilen bulgulara paralel olarak, araştırma sürecinde bir eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki dergilerde yayımlanan makalelerin dizinlenmekte olduğu ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında da bir kısım sıkıntılarla karşılaşılmıştır. Bu kapsamda:

- ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanının hem görsel ve kullanılabilirlik hem de ayrıntılı veri edinimi sağlayacak şekilde yeniden güncellenmesi gerekmektedir.
- ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında çok sayıda nitelendirme hata ve eksikleri görülmüştür.
- Dergilerin bir kısmının web siteleri kullanışsız ve çevrim-içi makale erişimine açık değildir. Bu durumların giderilmesi dergilerin etki faktörünün artması açısından son derece önemlidir. Bu nedenle dergilerin web sayfaları erişimi kolaylaştıracak şekilde tekrar düzenlemelidirler.
- Araştırmada eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanının alt alanları dikkate alınmamıştır. Bu nedenle ilerleyen araştırmalarda makalelerin atıf analizleri alanlar bağlamında da incelenmelidir.

Teşekkür

Bu çalışma Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir. (Proje No: 201421D09).

Kaynakça

- Aksnes, D. W. (2005). *Citations and their use as indicators in science policy: Studies of validity and applicability issues with a particular focus on highly cited papers* (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Twente, Twente.
- Al, U. (2008). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Al, U. ve Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 142-163.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2010). Bilgibilim alanında kendine atıf üzerine bir çalışma. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 349-364.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2012). Dergi kendine atfının etkisi: Energy education science and technology örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 699-714.
- Al, U. ve Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası*, 5(1), 19-47.
- Al, U., Soydal, İ., ve Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik özellikleri açısından Bilig'in değerlendirilmesi. *Bilig*, 55, 1-20.
- Amudhavalli, A. (1997). Impact of electronic publishing on collection development. *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, 17(1), 7-10.
- Baker, D. R. (1990). Citation analysis: A methodological review. *Social Work Research & Abstracts*, 26(3), 3-10.
- Barca, M. ve Hızıroğlu, M. (2009). 2000'li yıllarda Türkiye'de stratejik yönetim alanının entellektüel yapısı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 113-148.
- Biehl, M., Kim, H. ve Wade, M. (2006). Relationships among the academic business disciplines: A multi method citation analysis. *Omega*, 34, 359-371.
- Bonzi, S. ve Snyder, H. W. (1991). Motivations for citation: A comparison of self citation and citation to others. *Scientometrics*, 21(2), 245-254.
- Broadus, R. N. (1971). The literature of the social science: A survey of the citation studies. *International Social Sciences Journal*, 23, 236-243.
- Burton, R. E. ve Kebler, R. W. (1960). The "half-life" of some scientific and technical literatures. *American Documentation*, 11, 18-22.
- Carr, J. E. ve Britton, L. N. (2003). Citation trends of applied journals in behavioral psychology: 1981-2000. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 36(1), 113-117.
- Chikate, R. V. ve Patil, S. K. (2008). *Citation analysis of theses in library and information science submitted to university of pune: A pilot study*. <http://digitalcommons.unl.edu> adresinden erişildi.

- Cronin, B., Synder, H. ve Atkins, H. (1997). Comparative citation rankings of authors in monographic and journal literature: A study of sociology. *Journal of Documentation*, 53, 263-273.
- Csako, G. (2007). Analysis of the most highly cited articles from the 50-year history of CCA. *Clinica Chimica Acta*, 375 (1/2), 43-48.
- Curtis, D. (2005). *E-Journals: A how-to-do-it-manual for building, managing, and supporting electronic journal collections*. New York: Neal-Schuman.
- de Bellis, N. (2009). *Bibliometrics and citation analysis: From the Science Citation Index to cybermetrics*. Plymouth: The Scarecrow Press.
- Denkel, A., Kâğıtçıbaşı, Ç., Pak, N. K. ve Pamuk, Ş. (1996). *Uluslararası atıf endeksleri verilerine göre Türkiye'de sosyal bilimlerin yayın performansı*. Ankara: TÜBA.
- Denkel, A., Kâğıtçıbaşı, Ç., Pak, N. K. ve Pamuk, Ş. (1999). *Türkiye'de sosyal bilimlerin uluslararası yayın performansı*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Earle, P. ve Vickery, B. (1969). Social science literature use in the UK as indicated by citations. *Journal of Documentation*, 25, 123-141.
- Emrecan, B. (2007). Bilimsel çalışmalarda atıfların önemi. *Akademik Dizayn Dergisi*, 1, 22-25.
- Eto, H. (2003). Interdisciplinary information input and output of a nano-technology project. *Scientometrics*, 58(1), 5-33.
- Garfield, E. (1955). Citation indexes for science: A new dimension in documentation through association of ideas. *Science*, 122(3159), 108-111.
- Garfield, E. (1965). *Can citation indexing be automated?* <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/V1p084y1962-73.pdf> adresinden erişildi.
- Garfield, E. (1997). *Concept of citation indexing*. <http://www.upenn.edu> adresinden erişildi.
- Giles, C. L., Bollacker, K. ve Lawrence, S. (1998). CiteSeer: An automatic citation indexing system. I. Witten, R. Akscyn, F. Shipman (Eds.), *Third ACM Conference on Digital Libraries* içinde (ss. 89-98). New York: ACM Press.
- Glänzel, W. (2009). *History of bibliometrics and its present-day tasks in research evaluation*. <http://iam.metu.edu.tr> adresinden erişildi.
- Gross, P. L., & Gross, E. M. (1927). College libraries and chemical education. *Science*, 66(1713), 385-399.
- Gökkurt, Ö. (1997). *Citation indesks ve citation analizi: Enformetrik bir model çalışması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Hoffmann, K. ve Doucette, L. (2012). A review of citation analysis methodologies for collection management. *College & Research Libraries*, 73(4), 321-335.
- Huang, M. ve Chang, Y. (2008). Characteristics of research output in social sciences and humanities: From a research evaluation perspective. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 59(11), 1819-1828.
- Hyland, K. (2003). Self-citation and self-reference: Credibility and promotion in academic publication. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 54(3), 251-259.

- Judge, T. A., Cable, D. M. ve Rynes, S. L. (2007). What causes a management article to be cited - article, author, or journal? *Academy of Management Journal*, 50(3), 491-506.
- Karataş-Çetin, Ç. ve Özer-Çaylan, D. (2015). Stratejik yönetim yazınının entelektüel yapısında değişim: 2001-2013 yılları arası bibliyometrik bir değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(1), 101-120.
- Kharparde, V. (2011). Pattern of information use by researchers in library and information science. *International Journal of Humanities and Social Science*, 12(1), 174-186.
- Kyvik, S. (2003). Changing trends in publishing behaviour among university faculty: 1980-2000. *Scientometrics*, 58, 35-48.
- Larivière, V., Sugimoto, C. R. ve Cronin, B. (2012). A bibliometric chronicling of library and information science's first hundred years. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(5), 997-1016.
- Lawani, S. M. (1982). On the heterogeneity and classification of author self-citations. *Journal of the American Society for Information Science*, 33(5), 281-284.
- Lindholm-Romantschuk, Y. ve Warner, J. (1996). The role of monographs in scholarly communication: An empirical study of philosophy, sociology and economics. *Journal of Documentation*, 52, 389-404.
- Line, M. B. ve Sandison, A. (1974). "Obsolescence" and changes in the use of literature with time (progress in documentation). *Journal of Documentation*, 30(3), 283-350.
- McBurney, M. K. ve Novak, P. L. (2002). *What is bibliometrics and why should you care?* <http://ieeexplore.ieee.org/document/1049094/> adresinden erişildi.
- Meadows, A. J. (1967). The citation characteristics of astronomical research literature. *Journal of Documentation*, 23, 28-33.
- Meho, L. I. (2007). *The rise and rise of citation analysis*. <http://eprints.rclis.org> adresinden erişildi.
- Moed, H. F., De Bruin, R. E. ve Van Leeuwen, N. (1995). New bibliometric tools for the assessment of national research performance: Database description, overview of indicators and first applications. *Scientometrics*, 33(3), 381-422.
- Nederhof, A. J. (2006). Bibliometric monitoring of research performance in the social sciences and the humanities: A review. *Scientometrics*, 66(1), 81-100.
- Orbay, M., Karamustafaoğlu, O. ve Öner, F. (2007). What does Hirsch index evolution explain us? A case study: Turkish Journal of Chemistry. *Biblios*, 8 (27), 1-5.
- Osareh, F. (1996). Bibliometrics, citation analysis and co-citation analysis: A review of literature. *Libri*, 46, 149-158.
- Phelan, T. J. (1999). A compendium of issues for citation analysis. *Scientometrics*, 45(1), 117-136.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy*. New York: Free Press.
- Ramos-Rodríguez, A. R. ve Ruiz-Navarro, J. (2004). Changes in the intellectual structure of strategic management research: A bibliometric study of the Strategic Management Journal, 1980-2000. *Strategic Management Journal*, 25(10), 981-1004.

- Ravichandra Rao, I. K. (1973). Obsolescence and utility factors of periodical publications: A case study. *Library Science with a Slant to Documentation*, 10(3), 297-307.
- Schreiber, M. (2008). The influence of self-citation corrections on Egghe's index. *Scientometrics*, 76(1), 187-200.
- Smith, L. C. (1981). Citation analysis. *Library Trends*, 30, 83-106.
- Snyder, H. ve Bonzi, S. (1998). Patterns of self-citation across disciplines (1980-1989). *Journal of Information Science*, 24(6), 431-435.
- Swales, J. (1986). Citation analysis and discourse analysis. *Applied Linguistics*, 7, 39-56.
- The University of Toledo Libraries. (2009). *Using JCR (Journal Citation Reports)*. <https://www.utoledo.edu> adresinden erişildi.
- Tonta, Y. ve İlhan, M. (1997). Sosyal bilimlerde Türkiye'nin dünyadaki yeri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 12(40), 67-75.
- Uçak, N. (1997). *Bilim adamlarının bilgi arama davranışları ve bunu etkileyen nedenler*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- White, E. C. (1985). Bibliometrics: From curiosity to convention. *Special Libraries*, 76(1), 35-42.
- Wohlin, C. (2008). An analysis of the most cited articles in software engineering journals-2001. *Information and Software Technology*, 50(1-2), 3-9.
- Yurtsever, E., Gülgöz, S., Yedekçioğlu, Ö.A. ve Tonta, M. (2001). *Sosyal Bilimler Atıf Dizini'nde (SSCI) Türkiye: 1970-1999*. Ankara: TÜBA.
- Ziman, J. M. (1968). *Public knowledge: An essay concerning the social dimension of science*. Cambridge: Cambridge University Press.